

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ט אדר תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים קב | דף הכולל: ראש השנה כח.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקס"ב עד סעיף ב'.
מוסר: שם עולם - ודע עוד' עד פרק ט'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'אמרו רז"ל כנסת ישראל' עד 'כתיב מות וחיים ביד לשון'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"מי שלח את המטריה?!?" סיפור מדהים שהתרחש לפני שבועיים באשדוד | "אי אפשר לברך אותך", אמר הגר"י אדלשטיין זצ"ל
לאברך | כמה זמן זה לקח? כמה אנשים עבדו על זה? – ראש צוות העריכה של ספר 'המפתח' על המשני"ב, מספר | 2096

הסיפור היומי

לאחר כרבע שעה מקבל הרב שור טלפון נוסף מהרב וינגרטן:
"ר' עזרא, יישר כח גדול על המטריה ששלחת לי, סיימתי
עכשיו להתפלל בציון, ואני רוצה להחזיר אותה לבעליה". הרב
שור התפלא מאוד. הוא לא שלח שום אברך עם מטריה!?

סיפור פלאי שהתרחש לפני כשבועיים על ציונו של הרבי מפיטסבורג זצ"ל באשדוד

אטפל בעניין, כשוך הסערה יסודר בע"ה העניין מיידית".
לאחר כרבע שעה מקבל הרב שור טלפון נוסף מהרב וינגרטן:
"ר' עזרא, יישר כח גדול על המטריה ששלחת לי, סיימתי זה עתה
להתפלל בציון, ואני רוצה להחזיר את המטריה לבעליה..."
הרב שור התפלא מאוד למשמע הדברים. הוא לא שלח שום
אברך עם מטריה!?
לשאלתו, הסביר לו ר' יחיאל, שכמה דקות לאחר שסיים לדבר
עמו, נכנס לבית החיים רכב, ומתוכו יצא אברך והגיש לו מטריה,
באומרו: "ר' יהודי, קח לך מטריה כדי שתוכל להתפלל בציון.
הרבי שלח לך מטריה..."
הרב שור היה בהלם למשמע הדברים. "אולי זכית לגילוי
אליהו?", השיב להרב וינגרטן. "זה נשמע מאוד מוזר. אני עדיין
לא שוחחתי עם אף אחד על מה שדיברנו בטלפון, הייתי עסוק אז
בקניות לשבת, וגם כעת אני עדיין באמצע הקניות.
"אולי היה עוד מישהו בסביבה?" המשיך הרב שור, "מישהו

סיפור פלאי שהתרחש באשדוד לפני כשבועיים, יום שישי ז'
באדר, סופר על ידי אחד מבעלי המעשה, ה"ה העסקן הנודע חבר
מועצת העיר אשדוד, הרב עזרא שור, שהיה שליחו של האדמו"ר
מפיטסבורג זצ"ל לצרכי ציבור.
וכך היה סיפור הדברים: הרב עזרא שור היה בסיבוב קניות
לכבוד שבת קודש בבוקרו של יום שישי ערב שבת קודש. והנה
מצלצל הטלפון הנייד שבכיסו, כשעל הקו נמצא הרב יחיאל
וינגרטן ראש אגו"י וסגן ראש העיר באשדוד.
"ר' עזרא, מה נשמע? תקשיב משהו חשוב, יצאתי כעת עם
רכבי לבית החיים בעיר, כי רציתי להתפלל בציונו של הרבי
זצוק"ל, אך יש כאן בעיה קטנה: הסככה הזמנית שהיתה מותקנת
על הציון עפה ברוחות העזות שהיו בימים האחרונים, ואי אפשר
לגשת לציון מבלי להתרטב לגמרי, כי ב"ה הגשם לא מפסיק
לרדת. חשוב לעדכן בכך את מי שמטפל בציון".
הרב שור שמע את הבעיה והשיב: "תודה הרב יחיאל, אני

גשום, בודעו שהמקום עדיין לא מוגן כראוי מפגעי מזג האוויר. הרב וינגרטן הסביר, שזה עתה נודע לו שישנה איזו החלטה שאמורה לעבור באחת הוועדות בעירייה, דבר שיגרום לחילול ה' בעניין כלשהו, ובעניינים מסוג זה הוא נהג תמיד לפנות לרבי שיתפלל שתהיה סייעתא דשמיא שהעניין יבוטל, וכך גם עתה בא להתפלל על הדבר בציונו של הרב.

הרב שור שמע את הדברים ולקחם לתשומת לבו. מיד ביום ראשון השבוע הוא פנה לראש העיר וסיפר לו את כל מה אירע ביום שישי בציונו של הרב זצוק"ל. ראש העיר שמע את הדברים בהתרגשות, והחליט לטפל באופן אישי בעניין כדי להסיר את הבעיה לשביעות רצון יראי ה'. וכך הווה, עוד באותו יום התבשרו הרב שור והרב וינגרטן כי הכל על מקומו בא בשלום בעזרתו של ראש העיר.

כאן נוכחו לדעת, שכפי הידוע והמפורסם שהצדיקים לאחר פטירתם ממשיכים לפעול ממקומם בגנוי מרומים כפי שפעלו בחיי חיותם בעולם, כך דאג הרב מפיטסבורג זצוק"ל למניעת חילול ה' בעיר, כפי שפעל בחייו.

(הרב פנחס זרביב, 'למעשה', ע"פ ידיעה שפורסמה בעיתון 'אשדוד בכותרות' י"ב אדר תשפ"א)

שראה את האברך הזה, ויכול לומר לך למי החזיר את המטריה?" ר' יחיאל הביט סביבו ואכן הבחין באדם שעמד במרחק מה. הוא פנה אליו לשאול אותו האם הבחין באברך שנתן לו את המטריה, והאם ידוע לו מיהו. ואכן התברר שהיה זה אברך מחסידי פיטסבורג, בשם ר' אברהם אבא קניגסברג.

הרב שור, שכבר היה אחוז סקרנות עצומה לפשר הדברים, התקשר מיד אותו אברך ושאל אותו מה הביא אותו ביום שישי גשום להיכנס לרכבו ולנסוע לציון הק' כדי להביא מטריה למתפלל במקום, ובפרט, למה התכוון באומרו שהרבי שלח את המטריה? האברך, שאף הוא היה לאחר קניות לשבת, סיפר להרב שור, כי באמצע הקניות הוא חש לפתע דחף פנימי, ותחושה כאילו שהרבי זצוק"ל אומר לו שילך לציון להביא מטריה למתפלל במקום. הדבר היה לפלא בעיניו, אך הוא הרגיש שאינו יכול להתעלם, וכך מיד הסיט את רכבו ונסע לחלקת הציון הק', ואכן מצא שם יהודי שרוצה להתפלל על הציון אך אינו יוצא מרכבו עקב הגשם, ונתן לו את המטריה, כשהוא מוסיף ואומר שהרבי זצ"ל שלח לו את המטריה. והסיפור עדיין לא מסתיים. עתה פנה הרב שור שוב להרב וינגרטן ושאל אותו מה גרם לו לצאת להתפלל בציון בבוקר כה

פרשת השבוע

רבי שמואל נטל את ידי ואמר לי: "הכרת את פלוני כורך הספרים, ואת מדפיס פלוני ואלמוני?" - הוא נקב בשמותיהם והוסיף: "גם הם הסתנוורו מהכסף הרב שהציעו להם - אבל בסופו של דבר..."

"כל מי שיש לו אפילו רק מגע עם 'ריח' של עבודה זרה - בא על עונשו!"

השם והכתובת של הכנסיה הפרובוסלבית. הדפסנו אותן. לאחר הזמנה זו הביא לנו אותו יהודי מכתבים ועליהם תמונת הכנסיה במגרש הרוסים, ועליה מתנוסס שתי וערב שלהם. אנו סרבנו לקבל הזמנה זו, לא הסכמנו להדפיס צלב בשום אופן.

אותו יהודי נטפל אלינו והביא לנו ראיות חותכות מדפוסים יהודיים אחרים המדפיסים צלבים, ואנו בשלנו. לבסוף הציע לנו לשאול את הגאון רבי שמואל סלנט. עליתי אל רבנו. כדרכו, קיבלני בסבר פנים יפות מבלי לדעת מי אני, כי סגי נהור היה. לאחר שסיפרתי מי אני, ביקש שאספר על אבי מורי זצ"ל, ואגב השיחה אמרתי מה הביאני להטריחו בשאלה.

במקום תשובה לקח רבי שמואל את ידי בידו ואמר לי: "אספר לך, הכרת בוודאי את פלוני כורך הספרים, ואת מדפיס פלוני ואלמוני? הוא נקב לי בשמותיהם, והסביר: גם הם הסתנוורו מן הממון שהשפיעו עליהם בעלי השתי והערב, ואף הם לא עשו דבר מלבד שהדפיסו או כרכו את צלמיהם, ובסופו של דבר הכסף אבד להם, והם עצמם - אחד נתעוור והשני לא הוציא שנתו, ואף השלישי מת קודם זמנו!!!"

לא תשתחוה לאל אחר כי ה' קנא שמו ק-ל קנא הוא (שמות לד יד) המדפיס הירושלמי הנודע, רבי יהודה אהרן סגל וייס, מספר בזכרונותיו:

היה זה בשנת תרס"ה, כאשר עליית עולי הרגל הנוצרים לארץ ישראל החלה להתגבר. לכל כנסיה נוצרית היו קשרים חזקים עם ארץ מוצאה... לכל מדינה היו באי כוחה הדתיים כאן, וכל כנסיה דאגה להגביר את השפעתה. כסף תועפות היה זורם לשם כך מחוץ לארץ.

חנויות מיוחדות היו להם בירושלים לממכר תמונות ומזכרות ממנזריהם וכנסיותיהם לצליינים. בתי דפוס משוכללים היו לצרפתים, לארמנים וליוונים, ואף הם, בעונת הצליינות היו מוסרים עבודות לבתי דפוס יהודיים. הכנסיות שלא היו להן בתי דפוס, היו מוסרים את עבודותיהן ליהודים. המחירים ששולמו היו גבוהים והתפרנסו מזה יפה.

יהודי גרוזיני בשם שווילי, עשיר מופלג, הביא לנו לדפוס חמישים אלף מעטפות, הוא לא עמד על המחיר ושילם במיטב כספו. המעטפות היו רגילות, והיינו צריכים להדפיס עליהן את

רבי צבי פסח פרנק לפשר הדברים. הרי אין כל איסור מפורש על כך, ועל מה ולמה נענשו אנשים אלה בעונש כרת?

רבנו ענה כדברים האלה: בכל מקום בתורה שנזכר 'לא תעשה' אין כל זכר לביטוי חריף 'קל קנא', ורק בעבודה זרה, אחד משלושת הלאוים שיהודי חייב לההרג ולא לעבור, נזכרות המלים 'קל קנא' - פוקד עוון'. כל מי שיש לו רק מגע עם ריח של עבודה זרה, בא על עונשו!
(נר לשולחן שבת מתוך 'בשעריך ירושלים' - שמואל בדורו)

"אמנם", הוסיף, "אין כל איסור מפורש לכך על פי דין תורה, אבל..."

מסרתי את דברי רבי שמואל סלנט לשותפי, וכמובן שאת ההזמנה לא קיבלנו, ואותו מתווך פנה לדפוסים אחרים. עתה, לאחר כמה וכמה שנים אני מהרהר ומוצא כי אף אחד מבין אלו שנענו להזמנה אותה דחינו, לא הגיעו לימי זקנה...
כיום כשאני כותב את זכרונותי, אמרתי אשאל את רבנו הגאון

חדשות דרשו

"כשאנו רואים את עיניהם הבורקות של גדולי הדור כשהספר הזה מגיע לידיהם, וכשאנו שומעים את התגובות הנלהבות של הלומדים בכל אתר ואתר, אנחנו מבינים שההשקעה היתה משתלמת..."

ראש צוות העריכה של ספר 'המפתח' על המשנה ברורה בהוצאת 'דרשו',
הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, מספר על המלאכה ועל הסיפוק הגדול שבא בעקבותיה

ועיוני, משום שלאחר הוצאת ה'מפתח', בשביל לדעת הלכה מסוימת יהיה די בחיפוש מקורה המדויק ולא יהיה צורך ללמוד את הסימן כולו. אמנם כיום, התוכנות התורניות של אוצר החכמה וכדו' מצויות בכל בית מדרש וכמעט בכל מחשב של איש תורני, ותורת החיפוש התורני הפכה לנחלת הכלל, ולכן יצירת מפתח מעשי ומצוי לכל על המשנה ברורה הוא דבר נצרך מאין כמוהו.
"מלבד זאת אני חייב לצטט מדברי גדולי ישראל שראו במפתח דבר חיוני עד מאד, ונביא את מה שהובא בהקדמה למפתח, דברי מרן הגאון ר' יצחק הוטנר זצ"ל ('פתח דבר' לאוצר מפרשי התלמוד, בבא מציעא ח"ב) שדבריו מעודדים מאד ליצירה זו: 'על ידי השחרור מהטרדה של החיפוש... נעשים כלי המחשבה והעיון לנכסים בני חורין, להתפנות לעבודת עמלה של תורה בעיון במקורות ובגופם של דברים'. וכן דברי קודש ממרן הגרא"ז מלצר זצ"ל בהסכמה לספר מסוג זה (מפתח השלם עמ"ס ברכות, ירושלים תש"ד): 'ורב מאד התועלת היוצא מחיבור זה לתופשי התורה, כאשר ייקל עליהם למצוא איזה מבוקש, ולא יאבדו זמנם בחיפוש'.
"כמו כן צריך לקחת בחשבון שתכנית 'הדף היומי בהלכה' של 'דרשו' ללימוד דף הלכה בכל יום, מקיפה היום רבבות בכל העולם הלומדים כל יום עמוד במשנ"ב עם עמוד הביאורים של 'דרשו', מה שנתן לנו במשך השנים שעברו מאז הוצאת הסט המושלם, ביקורת של רבבות לומדים ובעקבות זה תיקון טעויות כתיב וכדו', מה שהביא את המשנ"ב במהדורה האחרונה שיצאה בשנת תשע"ז להיות יותר מושלמת ונקיה מסיגים וטעויות. ובעקבות כך ההמתנה היתה משתלמת וממילא יצירת המפתח יותר מדוקדקת ומושלמת".

ספר מפתח כשהוא לא ערוך בצורה הנכונה, מאבד כמעט את כל מעלתו, כי בשביל החיפוש בו צריך עוד מפתח... מה אם

ישראל וייס

קרוב לעשור לאחר ההוצאה לאור המשנה ברורה במהדורת 'דרשו', היצירה שכבשה את ארון הספרים היהודי, יצא לאור ספר 'המפתח' על משנה ברורה, גם הוא מבית 'דרשו', ובו נעשתה לראשונה מלאכת איסוף וסיווג במפתחות לפי סדר א'-ב', של רבבות פסקי הלכה מכל רחבי ה'משנה ברורה', ה'ביאור הלכה' וה'שער הציון' מאת מרנא החפץ חיים זצלה"ה, וכן פסקי גדולי הפוסקים ושאר ההוספות המובאים ב'ביאורים ומוספים' שבמהדורת דרשו.

אין לתאר את גודל המלאכה והטרחה הרבה שהושקעה במלאכה זו, ועל כן פנינו להרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, מי שעמד בראש צוות העריכה של ה'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו', כמו גם בראש צוות העריכה של ספר 'המפתח' החדש, וביקשנו לשמוע מעט מזעיר על אותה מלאכה עצומה שנעשתה במשך קרוב לשלוש שנים של עבודה מאומצת ומרוכזת מאוד.

ביקשנו לשמוע מפיו של הרב בירנצוויג מה באמת הביא להוצאת 'המפתח', מה הוא הסוד הנדרש להוצאת מפתח שימושי ונוח, ועוד פרטים מאחורי הקלעים של הוצאה היסטורית זו.
"מיד בסיום השלמת ששת חלקי המשנ"ב", אומר הרב בירנצוויג, "היה ביקוש גדול מצד רבים מהלומדים להוציא מפתח שיקל על חיפוש ההלכות הרבות במשנ"ב. בפרט לאחר שהתווספו רבבות פסקי הלכות מגדולי הפוסקים ב'ביאורים ומוספים' של 'דרשו'. ביקוש זה נמשך ואפילו התגבר במהלך השנים.

"מצד שני היו שתי סיבות עיקריות לכך שלא נחפזנו להוציא 'מפתח' מיידית, קודם כל כי היו מגדולי ישראל שדעתם היתה שחיבור 'מפתח' על המשנה ברורה, יגרע מידיעת המשנה ברורה אצל רבים, שלימודם יהפוך ליותר מקומי ונקודתי, ופחות רוחבי

'מפתחות' על ספרים אחרים", אומר הרב בירנצוויג.
 "עיקר המלאכה בוצעה על ידי הג"ר אברהם ישעיה פויפר, עורך ספר 'אישי ישראל', שערך את המפתחות של ספר 'שמירת שבת כהלכתה' יחד עם הרב וסרטיל ז"ל. לאורך שנים רבות ידועים המפתחות של 'שמירת שבת כהלכתה' כמפתחות הטובים והמוצלחים ביותר, כי באמת הם הקלו מאוד את החיפוש, וכל אחד שמחפש מענה לשאלה בהלכות שבת, יודע שיוכל למצוא את התשובה בקלות ב'שמירת שבת כהלכתה'. יחד עם הרב פויפר עבדו על ספר 'המפתח' למשנה ברורה גם רבי נועם צבי אילני שליט"א ורבי משה רוזנר שליט"א ורבי אליהו מרדר שליט"א.
 "למעשה המלאכה היתה לעבור על כל המשנה ברורה מקצה לקצה, על כל סעיף ועל כל משפט, גם ב'ביאור הלכה' וב'שער הציון' וב'ביאורים ומוספים', וכל פרט שיוצא ממנו הלכה למעשה - מיד ציינו את ההלכה הזאת ואת המקור שממנו היא יוצאת.
 "כך לאחר שנאספו רבבות פסקי הלכה, הם חולקו לפי נושאים, וניתנו להם שמות שיהיו נגישים למעיין, וכך נעשתה העבודה צעד אחר צעד, במשך זמן רב, בעמל וביגיעה עצומים, עד שב"ה זכינו לברך על המוגמר. ואכן, כשאנחנו רואים את עיניהם הבורקות משמחה של מרנן ורבנן גדולי הדור כשהספר הזה מגיע לידיהם, וכשאנחנו שומעים את התגובות הנלהבות של הלומדים בכל אתר ואתר, אנחנו מבינים שההשקעה היתה משתלמת, ושהחזון הנועז הזה אכן קרם עור וגידים והפך למציאות של ממש, בכל בית כנסת ובקרוב בעזרת ה' בכל בית יהודי".

כן הסוד ביצירת מפתח שימושי, נח וקל לחיפוש, כפי שעשיתם במפתח נפלא זה שכל מעיין נשבה בקסמיו?
 "שתי נקודות קריטיות ישנן להצלחת ספר מפתח: ניסוח קצר קליל ותמציתי, ושימוש בלשון בני אדם. שכן המחפש במפתח את הערך הרצוי לו, מחפש לפי מה שהוא רגיל בלשונו, וכאן נכנסים לסוגיא מורכבת מאד שאם לא משקיעים בה, הרי הרבה מערך ספר המפתח יורד.
 "ישנן דוגמאות אין ספור לניסוחים שהצריכו מחשבה רבה, למשל, אדם מחפש הלכה שקשורה לשמונה עשרה, יש כמה אפשרויות היכן הוא יחפש: שמונה עשרה/ תפילת שמונה עשרה/ תפילת העמידה, ובזה אנחנו מנסים להיכנס לראש המחפש ולהבין איזו לשון הינה הכי מדוברת בנדון הזה שאותה הוא יחפש ואותה נשים כערך ראשי, שם ימצא את המקורות. אבל מצד שני, הרי יש שיחפשו בלשונות הנוספים, ובזה עשינו ממש מהפכה גדולה, כשבכל ערך שיש לו כמה לשונות דומות ומדוברות, הבאנו את הלשון הכי מדוברת לכאורה כערך ראשי בו יובאו הציונים להלכה, ולצד זאת הבאנו גם את הלשונות האחרים כערכים, כך שאם יהיה לומד שיחפש ערך בלשון פחות מדוברת, תהיה לו שם הפניה לערך הראשי שבו יש את הציונים להלכה".
 איך עושים מלאכה כזאת מורכבת בפועל? כמה אנשים עבדו על זה? כמה זמן נמשכה העבודה?
 "זאת עבודה שנעשתה במשך יותר משנתיים וחצי, וכמובן שכדי לבצע אותה לקחנו אנשים בעלי ניסיון שכבר עשו בעבר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

על דא ועל הא

סליחה! - קראתי לעברו - אתה יכול לעלות במעלית לקומה העליונה ואז לרדת קומה אחרי קומה, למה אתה מתאמץ לחינם?! התשובה שלו זעזעה אותי לגמרי...

Hadass Parush/Flash90

אך גם הזכירה לי את הכלל החשוב: לעולם אין לקטלג אנשים לפי מראם החיצוני!

סופסוף מדובר בפרויקט חדש, 'רמת אברהם' בבית שמש, הבניין מתנשא לגובה של 9 קומות, כך שדי סביר, ובמיוחד בשעה שכזו, לחכות קצת להגעת המעלית.

שלום הרשלר
 השעון הראה על השעה 13:21. עמדתי בבניין מס' 7 ליד המעליות וחיכיתי די-בסבלנות להגעת המעלית.

ואז הבחנתי בו, בחור צעיר, אוזניות תחובות באוזניו, חולצתו זרוקה החוצה, בידי חפונה חבילת מגנטים, והוא כבקי בתחום, ממחר ומעניק לכל דלת מגנט-מתנה המהווה פרסום כל-שהוא.

בחור צעיר שבמקום ללמוד בישיבה כבר מחפש פרנסה... הרשיתי לעצמי לשפוט אותו בהרהור מהיר על פי לבושו החיצוני. ואז לרגע, הוא עבר לידי, ממחר לעלות לקומה מעל.

סליחה! - קראתי לעברו בחיך, שמח 'לגלות לו את אמריקה' ואת 'חכמת' הרבה - אתה יכול לעלות במעלית לקומה העליונה, ואז לרדת קומה אחרי קומה.

הרעיון 'הגאוני' הזה הרי כל כך פשוט, כל המחלקים או האוספים למיניהם עושים כך, למה הוא עובד לחינם?! - כמעט

התרעמתי עליו בלבי.

התשובה, שנאמרה בחיך-ביישני, זעזעה אותי מקצה רגלי ועד לשערות ראשי, אך גם הזכירה לי את מציאות החיים האמתית: לעולם אין לקטלג אנשים לפי המראה החיצוני.

"זה חשש גזל", הוא הפטיר לעברי, "הרי השכנים משלמים על החשמל"...

דקות מספר לאחר מכן, בארוחת הצהריים בביתי, אליו הגעתי עם המעלית כמובן, חשבתי לעצמי אלו מטעמים היה עושה רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע מסיפור שכזה.

בחור-צעיר. בניין-אחר-בניין. עולה תשע קומות ויורד תשע קומות, כדי להישמר מחשש גזל. אשרי העם שככה לו!

פרשת השבוע

בהופעתו הראשונה של הרב לפני המלך, נדהם המלך לראותו מחזיק במקל הכסף שקיבל ממנו במתנה - ללא הצ'לם שהתנוסס בראשו. "מדוע הסרת זאת?! - שאל

מהיכן מקצרים מקל הליכה? וכיצד הסביר הרבי מפשיסחא את הטקטיקה הצבאית של נפוליאון?

לה דבר כזה.

"אמר לו רבי יעקב: תבדקו בארון היכן שמונחים צעצועי הילדים. יש שם קלפים, ובאחד הקלפים מצויר צורת שתי וערב... והלך ובדק ומצא כדבריו".

(דרכי החיזוק)

הטקטיקה הצבאית של נפוליאון

נפוליאון - אמר רבי בונים מפשיסחא - שינה את שיטת הלחימה שהיתה נהוגה עד ימיו. הלוחמה הישנה גרסה, שיש להלחם צעד אחר צעד - להתמודד במקום אחד עד כניעתו, ולאחר מכן לעבור למקום אחר. נפוליאון הנהיג דרך חדשה: צרים על עיר, משאירים שם כח צבאי, ובינתיים עוברים להלחם גם במקום אחר.

מכאן, אמר, יש ללמוד כיצד לעבוד את ה'. אין לעמול על דבר אחד בלבד לאורך זמן, עד שהוא נקנה ונרכש. יש להתחיל במקום אחד, להעמיד משמר, ולהמשיך הלאה.

היה אומר האדמו"ר מגור זצ"ל בעל ה'אמרי אמת': הלא מפורש כן בגמרא בעבודה זרה (דף מה): 'גידועי עבודת כוכבים קודמין לכיבוש ארץ ישראל, כיבוש א"י קודם לביעור ע"ז' - מגדעים, ממשיכים הלאה וכובשים, ורק אחר כך חוזרים אל העבודה הזרה ומבערים אותה באופן מוחלט".

(מאורות הדף היומי)

כי את מזבחנתם תתצון ואת מצבתם תשרון (שמות לג יד)

אחד מרבניה של הונגריה קיבל מהמלך מתנה בלתי שגרתית: מקל עשוי כסף טהור, שבראשו צלם עשוי מכסף. בלית ברירה נטל הרב את המקל והסיר את הצלם שבראשו.

זמן מה אחר כך, בהופעתו הראשונה בפני המלך, נדהם זה לראות את הרב מחזיק במקל ללא הצלם שבראשו.

- "מדוע הסרת זאת?"

- "משום שהמקל היה ארוך מדי ונאלצתי לקצרו".

- "ומדוע לא קיצרת אותו מלמטה?"

- "משום שבתחתיתו" - חייך הרב - "הוא היה מדוייק, הגיע עד הארץ, רק בראשו הוא היה גבוה"..." ("אש דת").

(מאורות הדף היומי)

"אי אפשר לברך אותך"

סיפר מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, בדברים שנשא על אחיו מרן הגר"י זצ"ל:

"שמעתי עובדא מופלאה מבעל המעשה, שבא אליו [-להגר"י זצ"ל] לבקש ברכה, ורבי יעקב אמר לו - יש לך בבית צלב, שתי וערב, ואי אפשר לברך אותך, ועליך קודם להוציא את הצלב מהבית.

"והתפלל אותו אדם ואמר: 'לא ידוע לי שיש אצלנו דבר כזה'. ואמר לו: תשאל את אשתך. ושאל אותה וגם היא אמרה שלא ידוע

"כשמגיעים לאדם יסורים והוא מקבל אותם באהבה, היסורים נותנים נשיקה למזוזה והולכים"

נכנסתי לרבי וסיפרתי לו על כך. אמר לי הרבי: "בוא תעלה אלי הביתה". עליתי לביתו של הרבי, שהיה אז ברחוב חתם סופר בבני ברק, והרבי אמר לי בתוך הדברים אימרה חודרת לבבות בשם צדיקים (כמדומני בשם המגיד ממעזריטש ז"ע). הוא אמר: כשמגיעים לאדם יסורים והוא מקבל אותם באהבה, היסורים נותנים נשיקה למזוזה והולכים. אבל כשיש ח"ו ליהודי יסורים והוא אינו מקבל אותם באהבה, זעצן זיי זיך אראפ [-היסורים מתיישרים ונשארים]...

(מעובד מתוך גיליון 'מתיקות הדרך היומי')

יש ווארט של הרה"ק מרוז'ין ז"ע על הפסוק "ה' איש מלחמה ה' שמו". שם הוי"ה כידוע מורה על מדת הרחמים. אומר הרוז'ינער הק': גם כשבאים על האדם יסורים ח"ו, הוא צריך לדעת להשכיל ולהבין שהכל הוא מבורא עולם, ולטובתו. זוהי כוונת הפסוק: אף כאשר נראה שהקב"ה הוא "איש מלחמה", מכל מקום הוי"ה שמו.

כשראיתי את הווארט הזה נזכרתי בסיפור מהרבי הקדוש ה'באר יעקב' מנדבורנה זצוק"ל.

הייתי אז בחור צעיר. התמודדתי עם איזה קושי מסוים, וכמובן

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר לדבר לשון הרע על... לחם שחור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

הלחם השחור, והוסיף ש"לכן מה שאמרת זה לשון הרע". ולעניין דברי גנות על ארץ ישראל, מצינו בחז"ל שייחסו לכך חומרא מיוחדת, ואפילו על דברים של מה בכך כגון טיב האקלים שלה וכדומה, ראה בביאורים ומוספים מה שהביאו בזה מדברי הגמרא, וכן הביאו את המסופר על הגרב"ד ליבוביץ בעל 'ברכת שמואל' שישב עם בחורים שביקרו בארץ ישראל, וסיפרו שהיה שם חום גדול, והפסיקם כדי שלא יספרו בגנות ארץ ישראל. וכן לספר גנאי על יושבי מקום מסוים בארץ ישראל, הביא בספר 'יפה שיחתן' שאחד סיפר לפני הרה"ק ר"א מבעלזא על איזה מקום בארץ ישראל שהוא מקום תורה ועבודת ה', וסיים בדבריו שהלוואי והיה המצב כן בכל ארץ ישראל, ובהשמיעו דברים אלו הזדעזע הרה"ק ז"ע על ששמע אבק לשון הרע על יושבי ארץ ישראל.

ולומר על פלוני שיש לו איזו תכונת גנאי הקיימת לדעתו בתושבי ארץ ישראל [כגון לומר שיש לפלוני 'חוצפה ישראלית'], כתב הגרמ"מ פוקס שגם זה נחשב כגנאי לאנשי ארץ ישראל, ואסור לומר זאת [וזה מלבד הדין שאין לגנות יושבי מקום מסוים

הלכה מעניינת נלמדת היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים': כשם שאסור להוציא דיבה על חברו, כך גם על חפציו אסור להוציא דיבה. ה'חפץ חיים' מציין כי מקור הדין הוא מדברי ספר 'יראים' לרבי אליעזר ממיץ. ובביאורים ומוספים הביאו כי ה'יראים' למד דין זה מדברי הגמרא בערכין לגבי חטא המרגלים, וכן הביאו ראשונים נוספים שלמדו דין זה מעוד מקורות בחז"ל. בגדר האיסור, כתב הגר"נ קרליץ שהוא דוקא אם כתוצאה מהדיבור על החפץ, יש גנאי ונזק לבעליו, וכמו המרגלים, שעל ידי שדיברו גנאי על ארץ ישראל גרמו שלא ירצו להיכנס אליה וזה גנאי כביכול להקב"ה שנתן את הארץ לישראל, וכן כתב הגר"י פישר.

אכן, מביאים עוד בביאורים ומוספים מדברי האחרונים ובעלי המוסר, שלמדו מדברי חז"ל כי אין ראוי לדבר לשון הרע על עצים ואבנים - גם כשלא יגרם נזק וגנות לבעלים. ומפורסם מה שסיפר הגרי"ד סאלוויצ'יק ששמע מיהודי שהתארח בבית ה'חפץ חיים' בשבת, והגישו לחם שחור במקום לחם לבן, ואמר האורח שהלחם השחור לא טוב, וה'חפץ חיים' הביא מיד שלשה דברים במעלת

שבזה גורם הפסד לבעליו של היין או הקייטרינג, וזה נחשב לשון הרע, אלא א"כ יש בזה תועלת [כגון שהטעם ממש אינו ראוי ומספר לאחרים שלא יפסידו].
וכן לספר גנאי על קטן [כשאינו לו צער מזה (ראה לשון הרע כלל ח ס"ק ה)], כתב הגר"נ קרליץ שאם כתוצאה מכך יגרם גנאי להוריו, כגון שאומר על הקטן שאינו מחונך, שמשמע שהוריו לא חינוכו כראוי, בוודאי אסור הדבר ונחשב לשון הרע.

לומר עליהם שהם בעלי מידות רעות וכדו', כמבואר לקמן (לשון הרע כלל י סע' יב) שהוא אף חמור יותר מלשון הרע על היחיד].
ה'חפץ חיים' מוסיף עוד, שמצוי שחנווני מוציא דיבה על סחורה של חנווני אחר, ואז גורם לו נזק ממשי. בביאורים ומוספים מביאים על כך מדברי הגר"נ קרליץ, שמי שהזמין אוכל מוכן [קייטרינג] והטעם אינו מוצא חן בעיניו, וכן הקונה יין וטעמו אינו משובח בעיניו, אסור לו לומר דברי ביקורת על היין או האוכל,

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

על איזו 'קבלה' המליץ מרן הרב שך זצ"ל?

פסחים דף קב

מברך עליו ברכת המזון

מלא ריאותיו. ואכן, העצה הוכיחה את עצמה, הרב עשה כמצות הרופא, ובריאותו השתפרה. ובכן, סיים הרב שך בחיך, גם אני מייעץ לך כיוצא בזה, אם תקפיד לברך מתוך הסידור תגלה עד מהרה כי דרכך בברכה איטית יותר, וכי הברכה נאמרת במנוחה ובישוב הדעת, האוירה של הברכה תהיה צחה יותר, ותשפיע עליכם לטובה.

בהזדמנות אחרת הוסיף ואמר, לקבל קבלה לברך רק את הברכה הראשונה של ברכת המזון - מתוך סידור. אינך צריך להכביד על עצמך בקבלה לגבי כל ברכת המזון, ודי בקבלה אשר תתייחס אל הברכה הראשונה בלבד, וזאת מסיבה פשוטה מאד, אם כבר תקח את הסידור לידך, ותברך ממנו את הברכה הראשונה, כלום מתקבל על הדעת שתניח אותו מידך לאחר שתגיע ל'הון את הכל', הרי הדבר אינו מסתבר, סביר יותר להניח שתמשיך לברך את הברכה עד תומה מתוך הסידור, וכך עלתה בידך ברכה שלמה מתוך קבלה פעוטה אשר ניתן לעמוד בה בנקל.

(אורחות חיים)

אברך נכנס אל חדרו של מרן הרב שך זצוק"ל ביום מן הימים, וביקש הדרכה באשר ל'קבלה' טובה שיוכל לקבל על עצמן כדי להמתיק הדינים - המליץ רבינו שיקבל על עצמו לברך ברכת המזון מתוך סידור. התפלא האברך, זה הכל ולא יותר, שאל. והרב שך השיב ואמר, הסכת ושמע מעשה שהיה, בתקופה מסוימת, הוכרח הרב מבריסק להרחיק נדוד לשוייץ הרחוקה, לצורכי רפואה, משום שאויר ההרים הקל על נשימתו. בהוראת הרופאים היה צועד במסלול מסוים מדי בוקר. דא עקא, שהרופא שבדק אותו לאחר תקופת מה בה התמיד בטוילים היומיים הללו, גילה כי השיפור המיוחל בושש מלבוא. חקר הרופא, שאל שאלות, ואזי התברר לו כי הרב מבריסק חס על זמנו, ולפיכך צועד במהירות את כברת הדרך כפי המלצת הרופא, ומיד שב לתלמודו. מאחר וכך, אין ריאותיו מספיקות לספוג די את אויר ההרים הצלול, ואינן מתאוששות.

כאשר הבין הרופא את שורש הבעיה, הגה בדעתו רעיון מצוין, הוא המליץ לרב מבריסק כי יקח עמו ספר במהלך הטיול, ויעיין בו בעת לכתו בדרך. באופן זה הוא ילך לאיטו, וישאף אויר צח

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מדוע במוצאי שבת ממתנים עד להיראות שלוש כוכבים קטנים צמודים?

לקביעת זמן צאת הכוכבים. אולם, בנוגע לעשיית מלאכה במוצאי שבת, ולעשיית מלאכה או אכילה במוצאי יום הכיפורים - מחמת חומרת איסוריהם, ובשל חובת ה'תוספת' על היום, נדרשת היראות של שלושה כוכבים קטנים סמוכים זה לזה. וזמן צאת הכוכבים בנוגע לקיום מצוות דרבנן, הוא הזמן שבו נראים בשמים שלושה כוכבים בינוניים.

[שו"ע תקסב, א, משנ"ב ג, ושעה"צ א; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 6 ר"ז]

זמן 'צאת הכוכבים' בנוגע לקיום מצוות דאורייתא, כגון קריאת שמע של ערבית, וכן בנוגע לקיום מצוות מ'דברי קבלה', דהיינו מתקנות הנביאים, שמבחינות מסוימות הן חמורות כדברי תורה; כגון צום תשעה באב - הוא הזמן שבו נראים בשמים שלושה כוכבים קטנים, ואף אם אינם סמוכים זה לזה אלא מפוזרים. ויש שהורה, (לענין תפילת ערבית) שכאשר נראים עשרה כוכבים, בודאי שלושה מתוכם הם קטנים במידה הנדרשת

האם תושבי שטוקהולם רשאים 'לשבור' את הצום בשבעה עשר בתמוז לפני צאת הכוכבים?

ובמדינות הצפוניות, שבהן אורך הצום בשבעה עשר בתמוז, מעלות השחר ועד לצאת הכוכבים, הוא כמעט 24 שעות - אין תושבי המקום רשאים להקל לאכול לפני זמן צאת הכוכבים. וכמו כן, הטס ביום צום אל מעבר לקו התאריך, למקום בו הצום מתחיל עם סיום הצום במקום שממנו יצא, עליו לשוב ולצום כדין המקום שאליו הגיע.

[ביאורים ומוספים דרשו תקסב, 5]

אדם הטס תוך כדי תענית למקום שבו זמן צאת הכוכבים מוקדם יותר מבמקום שיצא ממנו - וכגון שטס מארצות הברית לארץ ישראל - או להיפך, עליו לצום עד לזמן צאת הכוכבים במקום היעד. אולם, במקרה שזמן צאת הכוכבים במקום היעד מאוחר בהרבה מזה שבמקום המוצא, באופן שאורך הצום יגרום לחולשה, פעמים שמתירים לו לאכול קודם לכן, לאחר צאת הכוכבים במקום המוצא.

קטן שאינו צם - האם צריך לחנכו לאמירת 'עננו'?

'עננו', אבל כשמגיע למילים "ביום צום תעניתנו", ישנה ויאמר: "ביום צום התענית הזה". ונחלקו פוסקי זמננו לענין קטן שאינו צם, אם יש לחנכו לומר את תפילת 'עננו'.

ושליח ציבור שאינו צם צום מלא, או שמתפלל בציבור שאין בו שבעה הצמים צום מלא - לא יאמר 'עננו' כברכה בפני עצמה, ונחלקו הפוסקים אם יאמר 'עננו' כהוספה בברכת 'שומע תפילה'.

[שו"ע תקסב, א, משנ"ב ו-ח, וביה"ל ד"ה אבל; ביאורים ומוספים דרשו, 12-14, וראה שם, 15; משנ"ב תקסו, יד]

בכל תענית ציבור, אומר שליח הציבור ברכה מיוחדת - 'עננו', בין ברכת 'גואל ישראל' לברכת 'רפאנו'; ובתנאי שלפחות שבעה מתוך המתפללים צמים. והציבור, מוסיפים תפילה זו - ללא 'חתימת' הברכה - בברכת 'שמע קולנו', ורק בתפילת מנחה. ומי שפטור מלצום ואינו צם, לא יאמר 'עננו'. ומי שצם עד לאחר תפילת מנחה - לדעת השולחן ערוך, לא יאמר 'עננו'; ולדעת הרמ"א, יאמר. וכן מי שחייב לצום, וטעה ואכל - יאמר

* לאחר חורבן בית המקדש וגלות בני ישראל מארצם, תיקנו חכמינו ז"ל שהרואה את מקום המקדש, את העיר ירושלים, ואת שאר הערים שהיו תחת שלטון מלכות יהודה, יקרע את בגדיו. ויש שכתבו, כי בזמננו אין נוהגים לקרוע אף בעת ראיית ערי יהודה, כיון שמקומן אינו ידוע בוודאות; ויש חולקים. ונחלקו הפוסקים בנוגע לערי יהודה הנמצאות תחת שלטון ישראל בזמננו, אם צריך לקרוע בעת ראייתן. וכל ה'קריעות' הללו, הן חובה רק למי שרואה אותם בפעם הראשונה, או שרואה אותם לאחר שלושים יום שבהם לא ראה אותם אפילו מרחוק.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

לאיזה צורך מותר לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ?

שפגישה עם ידיד, או קרוב משפחה, נחשבת כמצוה לענין זה. ואף לענינים אחרים נחשבת פגישה כזו כמצוה, כגון עשיית עירוב-תחומין - שאין לעשותו אלא לצורך מצוה, וכן יציאה לדרך בתוך שלשה ימים לפני השבת, האסורה בדרך כלל, ומותרת לצורך מצוה, (ראה שולחן ערוך סימן רמח).

[שו"ע תקלא, ד, ומשנ"ב יד; ביאורים ומוספים דרשו, 8-9]

חכמינו ז"ל אסרו לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, ולכן, אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ לצורך טיול ובילוי, וכדומה. והתירו חכמים לצאת לחוץ לארץ לצרכים שונים, וביניהם - עיסוק במסחר. וההיתר הוא אף אם מדובר במסחר לשם רווחה כלכלית בעלמא. ואף אדם עשיר שלא חסר לו מאומה, אלא שרצונו להגדיל את הונו, רשאי לצאת לשם כך. וכמו כן, מותר לצאת לצורך קיום מצוה. וכתבו הפוסקים,

הלוח היומי

י"ט באדר | ר' יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד זצ"ל, אב"ד העדה החרדית

יהודי פפד"מ חוגגים ביום זה את "פורים וינצנץ", על שבתאריך זה בשנת שע"ה, מת הצורך וינצנץ פטמילך ימ"ש, שהיה אחראי לגירושם האכזרי (בכ"ז אלול שע"ד).

יארצייט:

תקפ"ו: ר' יעקב ב"ר אברהם כהנא זצ"ל, ב' גאון יעקב.
תרל"ד: ר' דוד ב"ר צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, ב' צמח דוד.
תר"מ: ר' יהודה ב"ר יהושע פלק גרינוולד זצ"ל, אב"ד סאטמר וב' שבט מיהודה.
תרע"ו: ר' נחום ב"ר משה אהרון זצ"ל, מגיד בירושלים, ב' נחמות ישראל.
תרפ"ה: ר' מאיר יחיאל ב"ר אברהם יצחק הלוי הלשטוק זצ"ל, מאוסטרובצה, ב' אור תורה ומאיר עיני חכמים.
תרצ"ב: ר' שמואל ב"ר זאב ענגל זצ"ל, אב"ד ראדומישראל וב' שו"ת מהר"ש ענגל ושפתי מהר"ש.
תרצ"ב: ר' יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד זצ"ל, אב"ד העדה החרדית.
תרצ"ט: ר' עמנואל ב"ר אברהם משה זצ"ל, מפאביניץ-לודג'.
תשמ"ה: ר' חיים יעקב ב"ר יצחק אריאלי זצ"ל, ב' באר יעקב.
תשנ"ג: ר' יצחק ב"ר יוסף קאליש זצ"ל, מאמשינוב-ארה"ב.
תשע"ה: ר' שמעון ב"ר אברהם חירארי זצ"ל, רו"מ פיתוחי חותם וב' שער שמעון אחד.

יארצייט הגאון רבי יוסף חיים ב"ר אברהם שלמה זוננפלד - גאב"ד י-ם

תתפלל ותראה ישועות

הג"ר יוסף חיים זוננפלד אמר: "אין לך דבר בעולם הזה שאינו זקוק לתפילה" וכשהיו פונים אליו לעיצות היה אומר: "לך התפלל ותצליח", ופעם, אחד טען לפניו: "התפללתי ושניתי ושילשתי ולא נעניתי" אמר לו רבינו: "חזור שוב, ותראה נפלאות!" (מרא דארעא ישראל ח"א עמ' פו)

בעת שאנו זקוקים לענין מסוים נשתדל להרבות בתפילה, ואף אם לא נענינו, נחזור ונתפלל ונזכה לראות ישועות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il